

Theory of Mind (ToM)

Wat is Theory of Mind?

Het is het vermogen om te beseffen dat andere personen gedachten in hun hoofd hebben die hun gedrag bepalen.

Het is een basisvaardigheid om sociaal gedrag te kunnen leren.

Theory of Mind

Zien, horen, ruiken,
aanraken, voelen, e.d.

Waarneming

Geloof

*Geloven, verwachten,
betwijfelen, aannemen,
verdenken, e.d.*

Basale Emoties

Verlangen

*Liefde, haat, angst, honger,
dorst, spanning, e.d.*

*Wensen, hopen,
verlangen, zou
moeten, e.d.*

Actie

Reactie

*Slaan, grijpen,
zoeken, bestuderen,
e.d.*

*Geluk, tevredenheid,
droefheid, verrassing,
schuldgevoel, e.d.*

Wat zijn de bouwstenen van ToM?

1. Het vermogen tot perceptie en imitatie (vanaf 2 jaar)
2. Emotieherkenning (vanaf 2 jaar)
3. Doen-alsof (vanaf 2 jaar)
4. Onderkennen van verschil tussen mentale en fysische wereld (vanaf 3 jaar)
5. First order belief (=denken over iets) (vanaf 4 jaar)
6. False belief (vanaf 4 jaar)
7. Second order belief (=denken over denken) (vanaf 4 jaar)
8. Begrip van (complexe) humor (vanaf 8 jaar)

Wat is een emotie?

Het is een complexe subjectieve reactie op een gebeurtenis, die bestaat uit:

- 1.** Een lichamelijke component (bijvoorbeeld een verhoogde hartslag)
- 2.** Een ervaringscomponent (bijvoorbeeld een boos gevoel)
- 3.** Een component van gedragsexpressie (bijvoorbeeld schelden).

Mentaliseren

Wat is Mentaliseren?

Begrijpend waarnemen, het kunnen inleven en interpreteren van de mentale toestand en gedrag van jezelf, de ander en de interactie in termen van gevoelens, gedachten, bedoelingen/ (intenties) en verlangens.

Mentalisatie vormt de basis van het intentioneel en betekenisverlenend handelen en omvat ook het afgrenzen van de psychische wereld van het zelf en de ander, van binnenwereld en buitenwereld en van fantasie en realiteit.

Wat zijn de bouwstenen van mentaliseren?

- 1.** Fantasie en realiteit worden nog niet onderscheiden en wordt fantasie als realiteit beleefd (vanaf 1,5 jaar) .
- 2.** De fase van het "doen alsof", waarin het kind in staat is te fantaseren en te symboliseren.
- 3.** Reflectief functioneren, waarin het kind de eigen mentale toestand en die van de ander kan interpreteren en representeren en zich in de gedachten en gevoelens van de ander kan verplaatsen (vanaf 4-5 jaar).

Belang van Mentaliseren

- Bevordert en onderhoudt veilige gehechtheid
- Bevordert het onderscheid tussen schijnwerkelijkheid en werkelijkheid
- Bevordert communicatie
- Bevordert betekenisvolle verbanden tussen de innerlijke en de uitwendige wereld
- Maakt gedrag voorspelbaar

Internaliserende en externaliserende problematiek

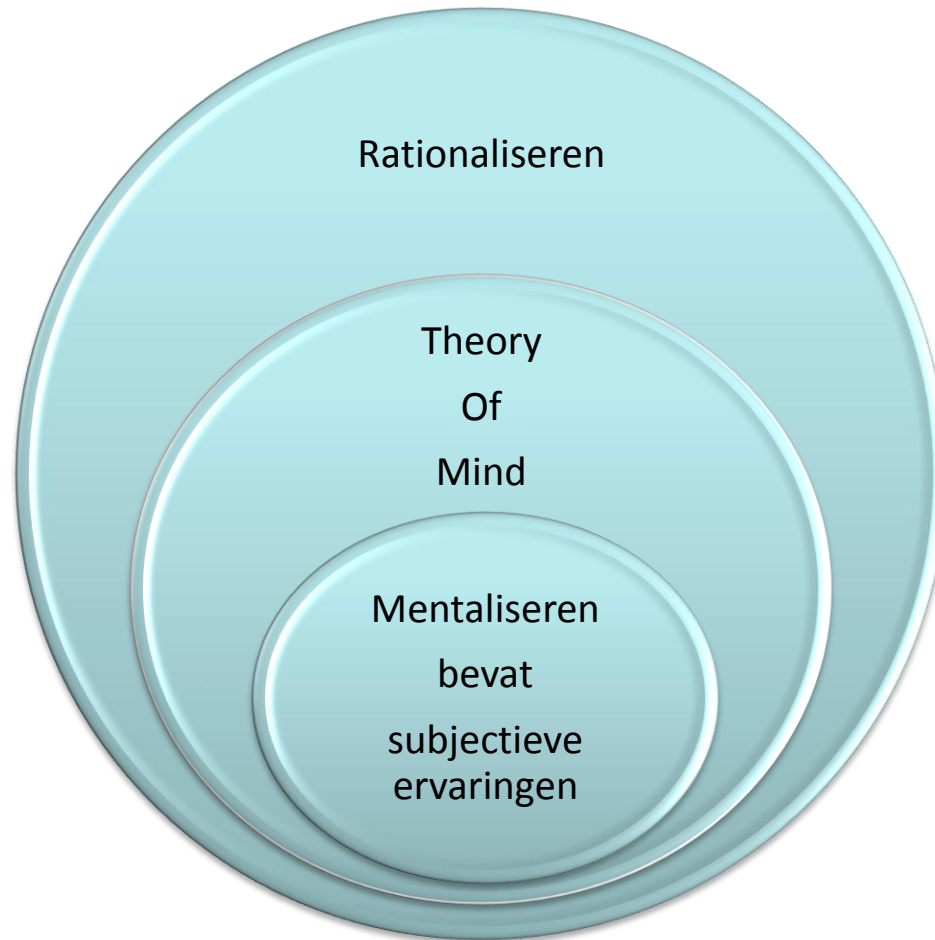
Internaliseren

- Internaliserend gedrag is naar binnen gericht, de problemen ('emotionele problemen') worden vooral innerlijk verwerkt.

Externaliseren

- Externaliserend gedrag is meer naar buiten gericht en meer zichtbaar.

Rationaliseren, ToM en Mentaliseren

Overlappende Concepten

